

Beschermde natuurwaarden

van de

Culturele As, Zoetermeer

onderzoek in het kader van de
Flora- en faunawet

bSR
ecologisch advies

G. Bakker
i.s.m. **B. Noort (St. ZWG-ZH)**
bSR-rapport 90

in opdracht van I. Dijk, gemeente Zoetermeer

Colofon

bSR-rapport	90
titel	Beschermde natuurwaarden van de Culturele As, Zoetermeer – onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet
auteurs	ir. G. Bakker i.s.m. B. Noort (ZWG-ZH)
afbeeldingen	boven: gemeente Zoetermeer, midden: G. Bakker, onder: M. Backerra
kaartmateriaal	gemeente Zoetermeer; auteursrecht voorbehouden.

Geproduceerd in opdracht van I. Dijk, gemeente Zoetermeer

Deze uitgave kan geciteerd worden als:
Bakker, G. 2007. Beschermde natuurwaarden van de Culturele As, Zoetermeer – onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. bSR-rapport 90. bSR ecologisch advies, Rotterdam.

© bSR ecologisch advies, oktober 2007
Postbus 23452 - 3001 KL Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

bSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

INHOUD

	Samenvatting	3
1	Inleiding	5
2	Wettelijk kader	7
	2.1 Verbodsbepalingen	7
	2.2 Beschermingsregimes	8
	2.3 Gunstige staat van instandhouding	8
	2.4 Mitigatie & compensatie	9
3	Methodiek	11
	3.1 Vleermuizen.....	11
	3.2 Vogels.....	11
	3.3 Vissen.....	11
	3.4 Flora & overige soortgroepen.....	11
4	Resultaten.....	13
	4.1 Vleermuizen.....	13
	4.1.1 Algemeen	13
	4.1.2 Waarnemingen 20 juni 2007.....	13
	4.1.3 Waarnemingen 10 juli 2007	14
	4.1.4 Waarnemingen 23 september 2007	15
	4.2 Vogels.....	15
	4.3 Vissen.....	16
	4.4 Flora & overige soortgroepen.....	16
5	Conclusies & aanbevelingen	17

SAMENVATTING

In opdracht van de gemeente Zoetermeer is door bSR ecologisch advies onderzoek verricht naar de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden rond de Dobbepas te Zoetermeer. Dit in het kader van de Flora- en faunawet en de toekomstige realisatie van de zogenaamde Culturele As, waarbij onder meer woningbouw en herstructurering van delen van de oever plaatsvinden.

Het onderzoek heeft uitgewezen dat de Dobbepas en delen van de oever worden gebruikt als foerageergebied door vier soorten vleermuizen, te weten de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), de Watervleermuis (*Myotis daubentonii*) en de Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*). Daarnaast zijn broedende vogels aanwezig in de groenstructuren in het gebied, waaronder Grote bonte specht (*Dendrocopos major*). Overige beschermde soorten zijn niet aangetroffen en worden in principe onder de huidige omstandigheden niet verwacht.

Omdat er slechts kleine aantallen vleermuizen zijn aangetroffen en er in principe geen essentieel leefgebied verloren gaat, is voor geen van de waargenomen vleermuissoorten de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie in het geding. Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen gevonden in het gebied waar ruimtelijke ontwikkelingen zullen plaatsvinden. Op grond van bovenstaande wordt geconcludeerd dat een ontheffing van de Flora- en faunawet voor deze soortgroep in relatie tot de ruimtelijke plannen rond de Dobbepas niet nodig is. Wel wordt geadviseerd om bestaande groenstructuren langs de pas zoveel mogelijk te behouden of te versterken, zodat een gunstig leefklimaat voor vleermuizen behouden blijft.

Indien een aanwezige boom met nesthol van Grote bonte specht wordt verwijderd, dient een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Daarnaast wordt geadviseerd eventuele rooi en kapwerkzaamheden zoveel mogelijk in het winterseizoen uit te voeren om verstoring van broedende vogels te voorkomen. Voor verstoring van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen.

Buiten de wettelijk streng beschermde vleermuizen en vogels zijn geen beschermde soorten gevonden. Op basis van de huidige gesteldheid van het onderzoeksgebied wordt de kans op vestiging van overige streng beschermde soorten klein geacht. In relatie tot de voorgenomen plannen wordt daarom geconcludeerd dat de kans op overtreding van de Flora- en faunawet nihil is. Hierbij dient te worden aangemerkt dat voor Tabel 1 soorten een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkeling (zie paragraaf 2.2), zodat voor deze groep geen ontheffing nodig is. Wel dient men bij werkzaamheden de zorgplicht in acht te nemen, een algemeen geldende fatsoenseis ten aanzien van de omgang met flora en fauna, ook voor de niet beschermde soorten.

1 INLEIDING

In verband met de Flora- en faunawet is door de gemeente Zoetermeer aan bSR ecologisch advies gevraagd onderzoek te doen naar het voorkomen van streng beschermde soorten (Flora- en faunawet Tabel 2 & Tabel 3) op een projectlocatie te Zoetermeer. Het onderzoeksgebied (Figuur 1) omvat een gedeelte van het Oude Dorp, te weten het Nicolaasplein en omgeving, de Dobbepas inclusief oeverzone (Dobbepark, Marseillepad) en de Markt. Hier zullen in het kader van de aanleg van de zogenaamde Culturele As ruimtelijke ontwikkelingen gaan plaatsvinden, welke bestaan uit onder meer de bouw van een stadsmuseum, de bouw van nieuwe woningen, realisatie van groen en de aanleg van een wandelpad. In deze notitie zijn de methodiek, resultaten en conclusies van het onderzoek naar de beschermde natuurwaarden in dit gebied uiteengezet.

Figuur 1. Begrenzing onderzoeksgebied Culturele As (rood omlijnd).

De in dit onderzoek behandelde soortgroepen betreffen vlermuizen, vogels, vissen en flora. Naar de eerstgenoemde twee groepen is onderzoek verricht omdat het voorkomen van beschermde soorten binnen de grenzen van het onderzoeksgebied op grond van regionale verspreidingsgegevens voor de hand lag. Het visonderzoek is uitgevoerd omdat van het watersysteem waar de Dobbepas deel van uitmaakt vangsten bekend zijn van onder meer de Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*), een beschermde soort. Van overige soortgroepen waaronder beschermde flora, zijn geen aanwijzingen voorhanden dat groeiplaatsen van beschermde soorten zouden worden aangetast als gevolg van de geplande ontwikkelingen. Wel

is tijdens het veldwerk gelet op de aanwezigheid van beschermde plantensoorten en overige aanwezige beschermde soorten, alsmede de potentie van het onderzoeksgebied hiervoor.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Verbodsbepalingen

De van nature in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren worden beschermd door de Flora- en faunawet, die in 2002 van kracht geworden is. Deze bescherming dient ervoor te zorgen dat zeldzame en bedreigde soorten niet in aantallen afnemen of uit Nederland verdwijnen. Daartoe is een aantal verbodsartikelen (artikel 8 tot en met 13) opgesteld, die bijvoorbeeld verbieden dat planten worden uitgestoken of verzameld en dat dieren opzettelijk worden verstoord of dat hun vaste rust- en verblijfplaatsen worden vernield.

- artikel 9:* Het is verboden (beschermd) dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- artikel 10:* Het is verboden (beschermd) dieren opzettelijk te verontrusten.
- artikel 11:* Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van (beschermd) dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- artikel 12:* Het is verboden eieren van (beschermd) dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
- artikel 13:* Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van (beschermd) dieren te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Voor bovengenoemde verbodsbepalingen moet bij *ruimtelijke inrichting of ontwikkeling* binnen het leefgebied van Tabel 3-soorten (zie 3.2.2) in principe ontheffing worden aangevraagd.

Ontheffing van de verbodsbepalingen van artikel 9 tot en met 13 wordt, op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet, in principe verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt in het geval van soorten die zijn opgenomen op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen belangen. Deze drie criteria vormen samen de *uitgebreide toets* waaraan voldaan moet worden.

In artikel 2, lid 3, onder j, van het Besluit vrijstelling beschermd dier- en plantensoorten (28 november 2000, Stb. 525) worden als andere belangen als bedoeld in Artikel 75, lid 6, onder c, van de Flora- en faunawet, onder andere aangewezen de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

2.2 Beschermingsregimes

Het soortbeschermingsdeel van de Europese Habitatrichtlijn is opgenomen in de Flora- en faunawet.

In de Flora- en faunawet is een groot aantal in Nederland voorkomende planten en dieren opgenomen waarop de hier boven genoemde verbodsbepalingen van toepassing zijn. In de praktijk bleek al snel dat een aantal algemeen in Nederland voorkomende beschermde soorten, die niet in hun voortbestaan worden bedreigd, zorgden voor vertraging bij de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Om dat te voorkomen zijn drie beschermingsregimes ingesteld. Deze driedeling is gepubliceerd in de Staatscourant van 2 februari 2005 onder de titel 'Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet' en is als volgt:

- Tabel 1. Voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Tabel 2. Voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Wanneer ontheffing wordt aangevraagd volgt de lichte toets: de activiteit doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort.
- Tabel 3. Voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor activiteiten die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn). De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

2.3 Gunstige staat van instandhouding

Het criterium 'gunstige staat van instandhouding' is van toepassing wanneer soorten uit Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet voorkomen, op locaties waar activiteiten gaan plaatsvinden die een wezenlijk negatief effect kunnen hebben op de aanwezige populaties van deze soorten. Een gunstige staat van instandhouding voldoet krachtens de Habitatrichtlijn aan de volgende voorwaarden:

- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat op lange termijn zal blijven, en
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en

- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op langer termijn in stand te houden.

De *Rode Lijsten* die voor een groot aantal soortgroepen zijn opgesteld geven aan in hoeverre een soort in Nederland in zijn voorkomen wordt bedreigd. Deze lijsten kunnen dan ook worden toegepast om te bepalen voor welke soorten een ingreep of activiteit een aantasting kan betekenen voor de gunstige staat van instandhouding. Overigens heeft de bedreiging van de gunstige staat van instandhouding van een Rode Lijstsoort alleen wettelijke consequenties indien deze ook in één van de tabellen van de Flora- en faunawet is opgenomen. De Rode Lijsten zijn in de praktijk een goed middel voor de kwalitatieve natuurwaardering van een gebied.

2.4 Mitigatie & compensatie

Voor eventueel verlies van leefgebied van beschermde soorten op plaatsen waar ruimtelijke inrichting of ontwikkeling plaatsvindt, dient compensatie plaats te vinden, hetgeen inhoudt dat er elders geschikt leefgebied wordt gecreëerd ten gunste van de soort. Daarnaast dienen mitigerende maatregelen te worden genomen waarmee de schade aan de aanwezige populatie tijdens werkzaamheden wordt beperkt. Voorts is voor alle soorten, zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten is, ongeacht vrijstelling of ontheffing, de zorgplicht van toepassing. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen. De genoemde drie items: mitigatie, compensatie en zorgplicht, zijn algemene voorwaarden ter verkrijging van een eventuele ontheffing van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet.

3 METHODIEK

3.1 Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door Bart Noort en Odile Schmidt van Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland. Een eerste gebiedsverkenning is uitgevoerd in de avond van 20 juni 2007. Hierbij is gekeken naar geschiktheid van panden, de aanwezigheid van toegangsopening tot de spouw en dak en naar mogelijke gebruikssporen door vleermuizen als keutels op raam en muur, vettige sporen bij uitvliegopeningen en de afwezigheid van spinnenrag. Een dergelijke methode is echter niet optimaal voor het opsporen van groepen vleermuizen. Sporen van deze aard kunnen bijvoorbeeld door regen of wind na enige tijd niet meer terug te vinden zijn. Het onderzoek naar vleermuizen heeft zich geconcentreerd op de Dobbepas en de oeverzone rondom; eventuele conflicterende situaties in verband met toekomstige ontwikkelingen zouden zich juist hier kunnen voordoen.

Vervolgens is gedurende de drie avondbezoeken met batdetectors en zaklampen het gebied bekeken vanaf zonsondergang tot na middernacht. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector van het type Petterson D100 en van het type D240x. Waar nodig is gebruik gemaakt van sterke zaklampen om goed te kunnen kijken of dieren ergens aan een muur hingen of uit een pand uitvlogen. Ook zijn sterke zaklampen gebruikt om de vlucht van watervleermuizen te bekijken. De inventarisaties zijn te voet uitgevoerd.

Een eerste avondbezoek is uitgevoerd op 20 juni 2007 op een mooie warme zomeravond. Op 10 juli 2007 is een tweede avonddronde gedaan; dit was een warme avond met weinig wind. Een derde ronde is uitgevoerd op zondagavond 23 september 2007; het was toen bewolkt maar droog en er was nauwelijks wind.

3.2 Vogels

Broedende vogels alsmede de vaste verblijfplaatsen van een aantal vogels zijn jaarrond beschermd, op de onderzoekslocatie is gekeken naar de (potentiële) aanwezigheid van broedende vogels, specifiek aan de zuidzijde van de Dobbepas. Op 20 september 2007 is door twee medewerkers van bSR ecologisch advies gezocht naar spechtenholen en is een inschatting gemaakt van het gebruik van de lokatie als broedgebied.

3.3 Vissen

Op 20 september 2007 is de Dobbepas vanaf de oevers door twee medewerkers van bSR ecologisch advies met een groot schepnet bemonsterd. De ondiepere oeverzones zijn doorgaans de plekken waar zich kleinere (beschermd) vissoorten als Kleine modderkruiper en Bittervoorn (*Rhodeus sericeus amarus*) ophouden.

3.4 Flora & overige soortgroepen

Op 20 september 2007 is gekeken naar eventuele beschermde plantensoorten en is een inschatting gemaakt van de kans op het voorkomen van overige beschermde natuurwaarden.

4 RESULTATEN

4.1 Vleermuizen

4.1.1 Algemeen

In totaal zijn tijdens het onderzoek in het onderzoeksgebied vier soorten vleermuizen waargenomen, te weten een klein aantal exemplaren van de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), tweemaal een Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), een zeer klein aantal Watervleermuizen (*Myotis daubentonii*) en eenmaal een Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

4.1.2 Waarnemingen 20 juni 2007

In het begin van de avond is een uitgebreide inspectie aan de buitenzijde van de oude school aan de zuidzijde van de plas uitgevoerd. De school is geschikt voor vleermuizen. Er zijn meerdere mogelijke invliegopeningen gevonden langs de dakrand. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van vleermuizen: geen uitwerpselen, vette sporen of meststrepen. Ook is gekeken welke bomen geschikt zouden kunnen zijna als verblijfplaats. Aan de zuidzijde staan enkele grote bomen waaronder kastanjes. Deze bomen zijn al op geringe hoogte voorzien van een dicht bladerdek, het ontdekken van eventuele invliegopeningen is daardoor vrijwel onmogelijk, er zijn echter rondom de voet van betreffende bomen geen uitwerpselen aangetroffen. Rond zonsondergang is de zuidzijde van de plas uitgebreid beluisterd. De eerste gewone dwergvleermuizen arriveerden drie kwartier na zonsondergang; dit duidt erop dat de dieren zich niet in een verblijfplaats bevinden in directe omgeving van de plas. De twee watervleermuizen die die avond gehoord zijn arriveerden pas anderhalf uur na zonsondergang. Ook van de watervleermuizen kan de conclusie worden getrokken dat de verblijfplaats op grotere afstand van de Dobbepas bevindt. Rond middernacht is eenmaal een Gewone grootoorvleermuis gehoord op een plein achter de kerk. Grootoorvleermuizen zijn zeer lastig hoorbaar op de detector doordat hun sonar zeer zacht is, bovendien zijn de aantallen grootoorvleermuizen in verblijfplaatsen over het algemeen laag wat het vinden nog extra bemoeilijkt. Grootoorvleermuizen maken als verblijfplaats gebruik van zowel bomen als gebouwen. Vanaf een half uur na zonsondergang is één persoon enkel rondom de plas gaan wandelen. De watervleermuizen die later op de avond arriveerden vliegen voornamelijk aan de vele malen donkerdere zuidzijde van de plas, maar zijn ook enkele malen gehoord aan de noordzijde. Aan de noordzijde zijn geen exemplaren van de Gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Figuur 2. Overzicht van alle vleermuiswaarnemingen op 20 juni 2007.

4.1.3 Waarnemingen 10 juli 2007

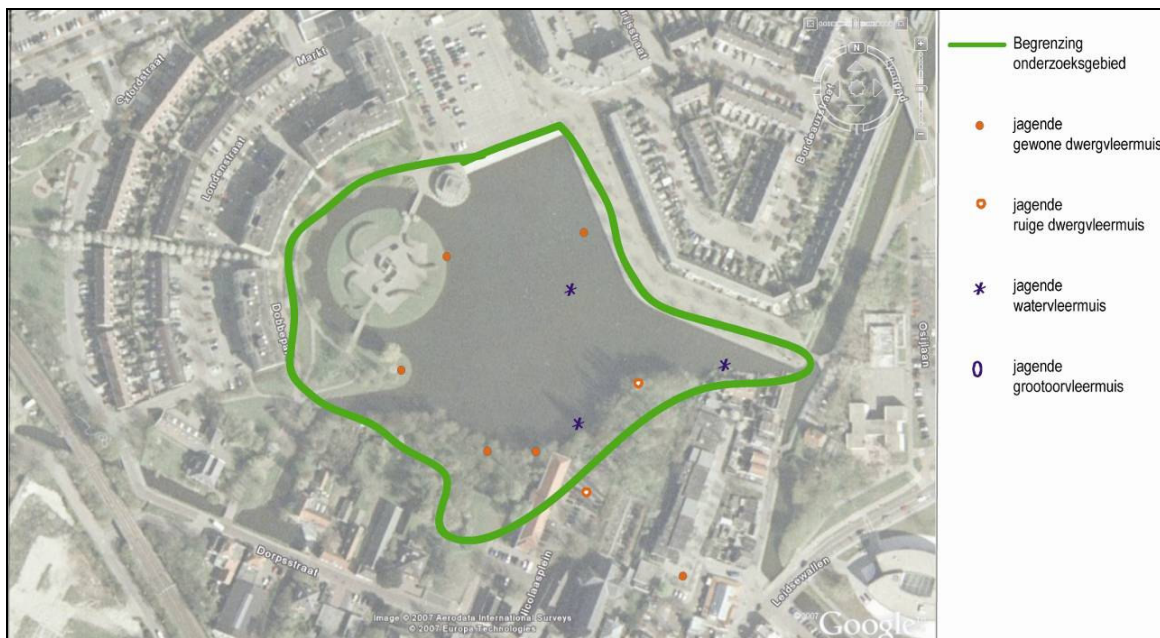
Het beeld dat zich 20 juni vormde zette zich voort. Vanaf zonsondergang zijn ronden gelopen door één persoon. De andere persoon heeft zich vooral opgehouden aan de zuidzijde van de plas. Ook nu arriveerden de dwergvleermuizen en watervleermuizen pas laat en betrof het maar enkele exemplaren. Er is deze avond wederom één Gewone grootvleermuis aangetroffen, ditmaal vloog het dier tussen de oude school en de plas.

Figuur 3. Overzicht van alle vleermuiswaarnemingen op 10 juli 2007.

4.1.4 Waarnemingen 23 september 2007

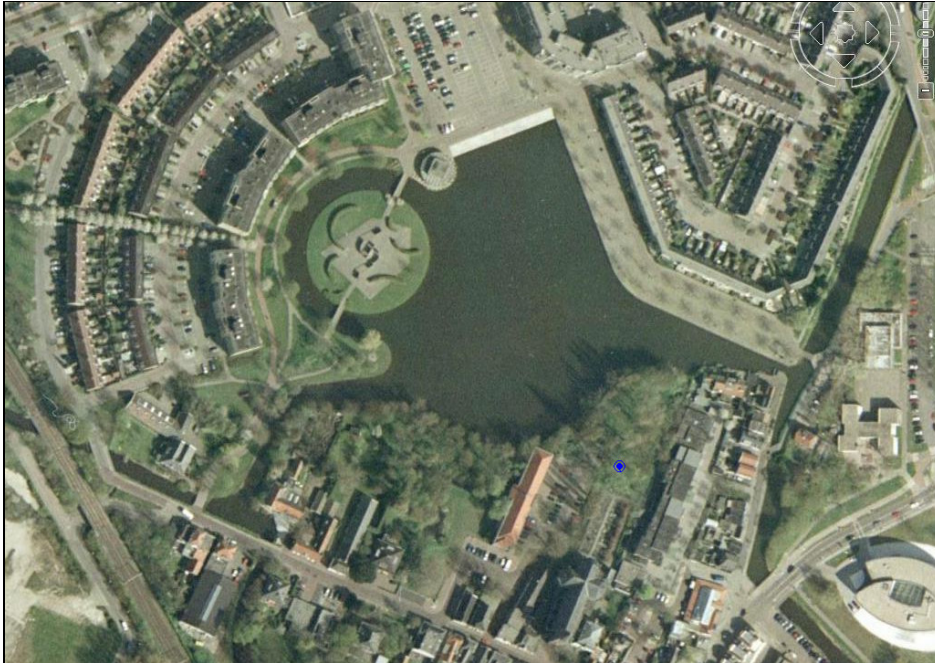
Vanaf zonsondergang zijn ronden gelopen rondom de plas. Wederom arriveerden de dieren laat op de avond. Kraamkolonies zijn in deze periode over het algemeen niet of nauwelijks meer in gebruik; aan het eind van de zomer vallen grote groepen kraamkolonies uit elkaar en de dieren verspreiden zich over kleinere groepen. Er zijn dit bezoek twee watervleermuizen aangetroffen boven de plas. Daarnaast werden enkele gewone dwergvleermuizen aangetroffen; ditmaal zijn er ook enkele aan de noordzijde aangetroffen. Er is op twee plaatsen een foeragerende Ruige dwergvleermuis aangetroffen. Er is van geen van de dieren duidelijk baltsgedrag gehoord.

Figuur 4. Overzicht van alle vleermuiswaarnemingen op 23 september 2007.

4.2 Vogels

In het onderzoeksgebied zijn vogels alomtegenwoordig aanwezig. Langs de zuidoever van de Dobbbeplas is op 20 september 2007 een recent (vermoedelijk in 2007) gehakte holte van een Grote bonte specht (*Dendrocopos major*) aangetroffen (Figuur 5). Deze holte bevond zich op circa vier meter hoogte aan de westzijde van de stam van een ongedetermineerde boom langs het pad dat naar de oever van de plas leidt. Deze holte was vanaf dit pad eenvoudig zichtbaar. Er zijn geen exemplaren van de Grote bonte specht waargenomen, maar gebruik van de holte kon niet worden uitgesloten. Tevens waren exemplaren van onder meer Merel (*Turdus merula*), Heggenmus (*Prunella modularis*) en Huismus (*Passer domesticus*) aanwezig, waarvan mag worden aangenomen dat deze in het struweel en de bebouwing (Huisumus) aan de zuidoever van de Dobbbeplas hebben gebroed. Het betreft hier standvogels die in de periode van onderzoek nog op de broedlocatie aanwezig zijn.

Figuur 5. Locatie boom met spechtenhol: blauwe stip. Het gat bevindt zich op een hoogte van ca. 4 meter aan de westzijde van de stam en is zichtbaar vanaf het paadje dat naar de plasover loopt.

4.3 Vissen

Tijdens het vissen is een klein exemplaar van de Baars (*Perca fluviatilis*) gevangen. Overige vissoorten zijn niet gevangen. Volgens omwonenden wordt er in de Dobbepas regelmatig succesvol op Karper (*Cyprinus carpio*) gevist. De oeverzone van de Dobbepas kenmerkte zich door een ondiepe, overwegend kale, kleiachtige en harde bodem zonder waterplanten. In het water bevond zich relatief veel blad en verspreid werd allerhande huisvuil en ander afval aangetroffen. Op grond van de aangetroffen omstandigheden wordt het onderzochte water van marginaal belang geacht voor de drie in de omgeving te verwachten beschermde soorten Kleine modderkruiper, Bittervoorn en Giebel (*Carassius auratus gibelio*). Mochten deze soorten al aanwezig zijn in het onderzochte water, dan is de kans dat bij ruimtelijke ontwikkeling dieren en hun leefgebied worden beschadigd of verontrust vrijwel uitgesloten.

4.4 Flora & overige soortgroepen

Tijdens de ronde door het onderzoeksgebied op 20 september 2007 zijn geen beschermde plantensoorten gevonden. Voor in Zoetermeer voorkomende of te verwachten beschermde plantensoorten zoals diverse orchideeën en muurplanten als Steenbreekvaren (*Asplenium trichomanes*) of Gele Helmbloem (*Pseudofumaria lutea*) zijn de omstandigheden ter plaatse relatief ongeschikt bevonden. Voor deze soorten zal met de realisatie van de Culturele As de gunstige staat van instandhouding van de lokale populaties niet in het geding zijn. Op grond van het feit dat niets is gevonden tijdens het onderzoek is de kans op overtreding van verbodsbepalingen inzake de Flora- en faunawet (beschadiging van planten en groeiplaatsen) ten aanzien van deze soorten nihil te noemen. Van overige soortgroepen zijn evenmin vertegenwoordigers met streng beschermde status (zoals Rugstreeppad (*Bufo calamita*) of Zeggekorfslak (*Vertigo moulinsiana*) aangetroffen. Op grond van de terreingesteldheid is de kans op het voorkomen van deze en andere streng beschermde soorten zeer klein.

5 CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

De bomen en gebouwen binnen de grenzen van het onderzoeksgebied worden voor zover dat was vast te stellen niet gebruikt als verblijfplaats door vleermuizen. Bebouwing die net buiten de grenzen van het in Figuur 1 aangeduide gebied vallen kunnen evenwel verblijfplaatsen herbergen. Zo is het goed mogelijk dat de waargenomen Grootoorvleermuizen afkomstig zijn uit het naastgelegen kerkgebouw.

De zuidzijde van de plas wordt gebruikt als foerageergebied door alle vier de aangetroffen soorten vleermuizen. Omdat het slechts om kleine aantallen dieren gaat, zal met het verdwijnen van bomen op de oever de gunstige staat van instandhouding van de lokale populaties van deze soorten niet in het geding zijn. In dit verband is een ontheffingsaanvraag dan ook niet nodig. Wel wordt geadviseerd om de groene structuren aan de zuidzijde van de Dobbepas zoveel mogelijk te handhaven. De voorkeur van vleermuizen voor de zuidzijde is een logische keuze: er is voldoende voedsel, gevarieerde (oever)beplanting, beschutting en er is geen of nauwelijks verlichting. Dit in tegenstelling tot grote delen van de zeer nabije omgeving.

Voor wat betreft de gevonden nestholte geldt dat het raadzaam is de betreffende boom te sparen. Het is niet uitgesloten dat deze holte, ondanks dat er op 20 september 2007 geen specht is aangetroffen, toch nog wordt gebruikt. Indien de boom zal worden gekapt wordt daarom geadviseerd een ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet voor het vernietigen van een vaste rust- of verblijfplaats van de Grote bonte specht. Ten aanzien van overige vogels in het gebied wordt geadviseerd eventuele rooiwerkzaamheden uit te voeren in het winterseizoen (eind augustus – half maart). Broedende vogels genieten wettelijke bescherming en mogen niet worden verstoord. Hiervoor kan geen ontheffing worden verkregen.

Er zijn geen beschermde vissoorten, beschermde plantensoorten, of overige beschermde soorten aangetroffen. Op basis van de huidige gesteldheid van het onderzoeksgebied wordt de kans op vestiging van overige streng beschermde soorten klein geacht. In relatie tot de voorgenomen plannen wordt geconcludeerd dat de kans op overtreding van de Flora- en faunawet nihil is. Hierbij dient te worden aangemerkt dat voor Tabel 1 soorten uit de Flora- en faunawet een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkeling, zodat voor deze groep geen ontheffing nodig is. Wel dient men bij werkzaamheden de zorgplicht in acht te nemen, een algemeen geldende fatsoenseis ten aanzien van de omgang met flora en fauna, ook voor de niet beschermde soorten.